T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/10
KARAR NO : 2026/197
KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: 5957 sayılı Kanun'un 14/1-ç maddesi uyarınca, hal kayıt sistemine bildirilmeden mal taşındığından bahisle verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27/1. maddeleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ş. K. T. Ü. P. T. L. Ş.
Vekili : Av. D. A.
Davalı : Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. B. K. M.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı şirket vekili tarafından, A.C. isimli kişinin 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14/1-ç maddesine aykırı olarak hal kayıt sistemine bildirilmeden mal taşıdığından bahisle, A.C. adına 35.416 TL idari para cezası verilmesine ilişkin, Eskişehir Büyükşehir Belediye Encümeninin 23/07/2025 tarih ve 2121 sayılı kararı ile 20/07/2025 tarih ve 7 sıra numaralı idari para cezası tutanağının iptali istemiyle istemiyle adli yargı yerine itiraz başvurusu yapılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Eskişehir 1. Sulh Ceza Hakimliği 09/10/2025 tarih ve D.İş. 2025/5035 sayılı kararı** ile, yapılan başvuruyu inceleme görevinin idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesi uyarınca itirazın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3.maddesi ve aynı Kanun'un 27.maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 5957 sayılı Kanun'un 14.maddesinin birinci fıkrasının (b-ç-e) bentleri uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılan davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu, ... , somut uyuşmazlıkta, başvuran hakkında idari para cezası ile birlikte cezalı hal rüsumu kararı da verildiğinin ve bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması karşısında, hakimliğimizce idari para cezasına yönelik başvuruya bakma görevinin vergi mahkemesine ait olduğu anlaşılmakla, 5326 sayılı yasanın 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun görev yönünden reddine..."*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden z8U0an4 - +Voe7wR - HTxbjox - B+VhYI= ile erişebilirsin

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Eskişehir 1. Vergi Mahkemesi 10/11/2025 tarih ve E.2025/943, K.2025/690 sayılı kararı ile, uyuşmazlıkta idare mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine ve dosyanın Eskişehir idare mahkemelerine gönderilmesine karar vermiştir.

5. **Eskişehir 2. İdare Mahkemesi 05/12/2025 tarih ve E.2025/1624 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"... İncelenen uyuşmazlıkta, aynı maddi olay nedeniyle davacı şirket adına cezalı hal rüsumu tahakkuk ettirilmesine ilişkin 23/07/2025 tarih ve 2122 sayılı Eskişehir Büyükşehir Belediye Encümeni işleminin bu şirket tarafından idari yargı yerinde (Eskişehir 1.Vergi Mahkemesi) dava konusu yapıldığı, bu yaptırımın dava konusu idari para cezasının uygulandığı A.C ile ilgili olmadığı ve A.C hakkında cezalı hal rüsumu tahakkuk ettirilmediği, A.C hakkında uygulanan idari para cezasının da 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5957 sayılı Kanun'da da bu idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.*
>
> *Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde, A.C'ye 35.416,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin Eskişehir Büyükşehir Belediye Encümeninin 23/07/2025 tarih ve 2121 sayılı kararı ile 20/07/2025 tarih ve 7 sıra numaralı idari para cezası tutanağının iptali istemiyle açılan davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."*

6. Eskişehir 2. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un *"Hal rüsumu"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

> *"(1) Toptancı halinde satılan mallardan yüzde bir, toptancı hali dışında satılan mallardan yüzde iki oranında hal rüsumu tahsil edilir. Ancak, Cumhurbaşkanınca aksi kararlaştırılmadıkça, üretici örgütlerince toptancı halinde satılan mallar ile toptancı haline bildirimde bulunmak şartıyla 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen mallardan hal rüsumu alınmaz. Cumhurbaşkanı, hal rüsumu oranlarını, değişen piyasa şartlarına göre, genel olarak veya mal bazında uygulanmak üzere yüzde doksanına kadar azaltmaya veya artırmaya yetkilidir.*
>
> *(2) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen malların sınai üretimde kullanılmayan, (b) bendinde belirtilen malların ise ihraç edilmeyen kısmından birinci fıkraya göre hal rüsumu alınır.*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden z8U0an4 - +Voe7wR - HTxbjox - B+VhYI= ile erişebilirsin

(3) Gıda güvenilirliği ve kalitesi analizleri, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca yetkilen-dirilmiş kamu laboratuvarlarında veya özel laboratuvarlarda yapıldığı belgelenen mallar üzerinden alınacak hal rüsumu, yarısı oranında alınır.

(4) (Değişik: 28/3/2013-6455/71 md.) Hal rüsumunun tahakkuk, tahsil ve paylaşımına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(5) (Mülga: 28/3/2013-6455/71 md.)

(6) Dördüncü fıkra uyarınca belediye toptancı halinin bağlı olduğu belediye hesabında biriken tutarlar, ilgili belediyeye gelir olarak kaydedilir ve bu şekilde gelir olarak kaydedilen tutarların en az yüzde onu toptancı halinin temizlik, güvenlik, aydınlatma, bakım ve onarım ihtiyaçlarının karşılanması ve kapasitesinin arttırılması, ihtiyaç duyulan bilgi işlem sisteminin kurulması ve lüzumlu diğer teknik donanımın sağlanması, soğuk hava deposu, laboratuvar, tasnif ve ambalajlama ile diğer ortak tesislerin kurulması ve işletilmesi için harcanmak üzere, izleyen yıl belediye bütçesine ödenek olarak konulur. Bu şekilde ayrılan ödenekler amacı dışında kullanılamaz.

(7) Dördüncü fıkra uyarınca özel toptancı hali işletmecisi hesabında biriken tutarların yarısı aylık olarak izleyen ayın beşinci gününe kadar ilgili belediyeye ödenir.

(8) Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Toptancı haline bildirilmeden toptancı hali dışında toptan alınıp satılan ya da toptancı halinde satılmak üzere bildirimde bulunulup toptancı hali dışında toptan satılan,

b) Sınaî üretimde kullanılmak veya ihraç edilmek üzere satın alınıp bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı olarak iç piyasada satışa sunulan,

c) Toptancı halinden satın alınmadan veya toptancı haline bildirilmeden perakende satılan,

ç) Miktarına, değerine, üretim şekline veya künyesinde belirtilen diğer hususlara ilişkin gerçeğe aykırı beyanda bulunulan,

mallar için hal rüsumu, tespitin yapıldığı yerdeki toptancı halinde bir önceki gün o mallar için oluşan birim fiyatların en yükseği esas alınarak belirlenen toptan satış bedelinin yüzde yirmi beşi oranında cezalı olarak alınır. Hal rüsumunun cezalı olarak alınmasına belediye encümenince karar verilir. Cezalı hal rüsumu tahsil edilen mallar için önceden ödenen hal rüsumu varsa cezalı tahsil edilecek hal rüsumundan mahsup edilir.

(9) Cezalı hal rüsumundan, malları taşıyan nakliyeciler ya da depolayanlar mal sahibiyle birlikte müteselsilen sorumludur.

(10) Cezalı tahsil edilen hal rüsumları belediyece ayrı bir hesapta tutulur. Bu hesapta toplanan tutarın yarısı her ayın sonunda tespit ve/veya yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ikramiye olarak ödenir. Ancak, kamu görevlisine ödenen ikramiyenin tutarı olay başına (2.000) ve yılda (90.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarı geçemez. Hesapta kalan kısım ise belediyeye gelir olarak kaydedilir."

8. 5957 sayılı Kanun'un *"Cezalar"* başlıklı 14. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi şöyledir:

"*(1) Diğer kanunlara göre daha ağır bir ceza gerektirmediği takdirde;*

(...)

ç) Toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malları taşıyanlara veya bunları depolayanlara, 5 inci maddenin on üçüncü fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen asgarî şartları ve bilgileri sözleşmelerde bulundurmayanlara iki bin Türk Lirası,

(...)

idarî para cezası uygulanır.

(...)"

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden z8U0an4 - +Voe7wR - HTxbjox - B+VhYI= ile erişebilirsin

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)
(1) Bu Kanun'un;
a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,
b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında
uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.
(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.
(...)
(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür ."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN, Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden z8U0an4 - +Voe7wR - HTxbjox - B+VhYI= ile erişebilirsin

14. Dava, 5957 sayılı Kanun'un 14/1-ç maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

15. Somut olayda, dava dışı A.C. adına hal kayıt sistemine bildirilmeden mal taşıdığından bahisle Encümen kararıyla idari para cezası düzenlendiği, bununla birlikte davacı şirket adına cezalı hal rüsumu tahakkuk ettirildiği ve hal rüsumunun kaldırılması için yine şirket tarafından Eskişehir 1. Vergi Mahkemesinin 2025/670 Esas sayılı dosyasında açılan davanın başvuru tarihi itibarıyla derdest olduğu anlaşılmıştır.

16. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

17. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

18. Uyuşmazlık Mahkemesince de, daha evvelki idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

19. İncelenen uyuşmazlıkta, aynı maddi olay nedeniyle üçüncü kişi A.C. adına idari para cezası verilip davacı şirket hakkında da cezalı hal rüsumu tahakkuk ettirildiği ve hal rüsumunun yine davacı şirket tarafından idari yargı yerinde dava konusu yapıldığı, idari para cezası yaptırımının davacı şirket ile ilgili olmadığı ve onun hakkında düzenlenmediği, dava dışı A.C. hakkında uygulanan idari para cezasının da 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Kanun'da da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

20. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde, aynı 27. maddenin sekizinci fıkrasının uygulama alanı bulunmadığı ve 5957 sayılı Kanun'un 14/1-ç maddesi uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden z8U0an4 - +Voe7wR - HTxbjox - B+VhYI= ile erişebilirsin

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Eskişehir 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Eskişehir 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 09/10/2025 tarih ve D.İş. 2025/5035 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Eskişehir 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Eskişehir 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 09/10/2025 tarih ve D.İş. 2025/5035 GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

13/04/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Mahmut	Bilal	Yüksel
BALLI	ÇALIŞKAN	NAVDAR

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden z8U0an4 - +Voe7wR - HTxbjox - B+VhYI= ile erişebilirsin